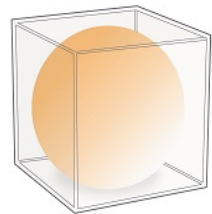

**HANDLEIDING
PROFIELWERKSTUK HAVO**

SCHOOLJAAR 2021 – 2022

DE APOLLO

Voor- en achternaam:	
Mentorcoach:	
Begeleider PWS:	

Inleiding

Een van de onderdelen van je examendossier is het profielwerkstuk (PWS). Het PWS vormt een mooie afsluiting van je loopbaan binnen het voortgezet onderwijs, waarbij je kan laten zien wat je in de afgelopen jaren hebt geleerd.

Met het maken van het profielwerkstuk krijg je de gelegenheid om onderzoek te doen bij twee van jouw examenvakken naar een onderwerp waar jouw interesse ligt. We dagen je uit om iets te maken waar de leraren het nog jaren over hebben: jouw PWS probeer je dus zo creatief en origineel mogelijk te maken. Je kan ervoor kiezen om iets nieuws te onderzoeken, of je gaat een bestaand onderzoek/bestaande theorie toepassen op een nieuwe situatie.

Je kiest een partner waarmee je het profielwerkstuk gaat schrijven, of je werkt alleen aan het profielwerkstuk. Je doet een onderzoek waarover je een uitgebreid schriftelijk verslag maakt. Je kan er ook voor kiezen om een onderzoek uit te voeren dat leidt tot een praktisch product, met een beknopter onderzoeksverslag. Denk hierbij aan een (kunst)voorwerp, een documentaire, een modeshow, een expositie, een lessenserie, een campagne, een maquette/model maken et cetera.

Ook ga je het eindproduct presenteren: aan jouw klasgenoten, ouders, familie en docenten.

Het profielwerkstuk is een opdracht waarin jij jouw opgedane kennis en vaardigheden kan tonen. Denk hierbij aan kritisch schrijven, samenwerken en onderzoeken. Als je een onderwerp en een begeleider hebt gekozen, is het belangrijk snel en goed aan de slag te gaan. Je moet 80 uur besteden aan je werkstuk.

Het is een examenonderdeel, waarvoor deadlines worden gehanteerd. Deze deadlines en andere belangrijke data vind je terug in de planning op magister.

In deze handleiding voor het profielwerkstuk, waarmee je vanaf 4 november van start gaat, bespreken we hoe je het onderzoek gaat uitvoeren en presenteren. De structuur en indeling van het PWS geldt voor elk profiel.

Inhoud

STRUCTUUR EN INDELING PWS	5
TITELPAGINA	6
VOORWOORD	7
INLEIDING	8
AANLEIDING	9
ONDERZOEKSVRAAG EN DEELVRAGEN	10
HYPOTHESE	12
ONDERZOEKSOPZET	14
ONDERZOEKSVORSTEL	16
ACHTERGRONDINFORMATIE	16
ONDERWERP, HOOFDVRAAG EN DEELVRAGEN	17
ONDERZOEKSPAN EN -OVERZICHT	17
LITERATUURLIJST	18
INFORMATIEVIDEOPRONNEN	18
ZOEKEN NAAR BRONNEN	18
BEOORDELEN VAN BRONNEN	19
VERWERKEN EN VERMELDEN VAN BRONNEN IN DE TEKST	19
LITERATUURLIJST OPSTELLEN	20
THEORETISCH KADER	21
HET DOEL VAN EEN THEORETISCH KADER	21
DE INHOUD VAN EEN THEORETISCH KADER	21
HOOFDSTUKKEN EN PARAGRAFEN	23
HOOFDGEDEELTE	23
TIPS	24
CONCLUSIE EN DISCUSSIE	25
CONCLUSIE	25
DISCUSSIE	25

DE PRESENTATIE **27**

DE PLANNING **28**

PRIJZEN **30**

Structuur en indeling PWS

Het PWS bevat de volgende onderdelen, ongeacht het profiel waarin je gaat werken:

- Titelpagina
- Voorwoord
- Inhoudsopgave
- Inleiding
- Hoofdstukken met paragraaf-indeling
 - Elke deelvraag heeft zijn eigen hoofdstuk;
 - Per deelvraag een theoretisch kader;
 - Per deelvraag een toelichting op de methodologie.
- Conclusie
- Discussie
- Literatuurlijst
- Bijlagen

Op de volgende bladzijden zal elk onderdeel toegelicht worden, zodat je weet waar het onderdeel aan moet voldoen.

Titelpagina

De titelpagina is het voorblad van je PWS en je vermeldt hierop de titel, je naam en de namen van je begeleiders. Voor het titelblad kun je een illustratie gebruiken, want het oog wil natuurlijk ook wat.

- Naam type document:
Profielwerkstuk
- Titel:
Een pakkende titel die de lezer nieuwsgierig maakt.
- Ondertitel:
Een ondertitel bestaat vaak uit 1 of 2 zinnen die de titel verduidelijkt.
- Illustratie:
Illustratie over het onderwerp van je PWS. Zorg ervoor dat de illustratie van een hoge kwaliteit is.
- Datum van publicatie:
Vul hier de datum in van het moment dat je het document gaat opsturen naar je begeleider.
- Voorletters en achternaam van auteurs:
Het is gebruikelijk om je voornaam niet uit te schrijven. De voorletters van eventuele doopnamen kun je ook toevoegen.
- Opleiding:
5 HAVO profiel + profielvakken waar het PWS betrekking op heeft.
- Onderwijsinstelling:
Stichting Zaam – De Apollo
- Functie, titel, voorletters en achternaam begeleiders:
Schrijf van je begeleiders alleen de voorletter van de voornaam op.

Voorwoord

In het voorwoord informeer je de lezer over je ervaringen tijdens het schrijven van je profielwerkstuk. Daarnaast kun je het voorwoord gebruiken om de lezer op weg te helpen en om mensen te bedanken die je hebben geholpen met je profielwerkstuk.

Het voorwoord schrijf je pas als je PWS af is. Vanwege het persoonlijke karakter doe je dit meestal in de ik- of wij-vorm.

Max. 300 woorden/4 à 5 alinea's Wat schrijf je in een voorwoord?

Begin voorwoord

- Wat is je persoonlijke achtergrond en hoe ben je tot dit PWS gekomen?
- Je persoonlijke ervaringen of omstandigheden die de aanleiding zijn geweest voor het schrijven van je PWS (in het kort);

Midden voorwoord

- Wat is de doelgroep van je scriptie?
- Als je PWS door meerdere personen is geschreven, ga dan kort in op de taakverdeling.

Einde voorwoord

- Hier presenteer je je dankbetuigingen.
 - Wie hebben het meeste bijgedragen aan jouw PWS? Bedank hen eerst!
 - Bedank daarna alle anderen die jou indirect hebben geholpen. Hou het kort en zakelijk.

Vul in tot slot

- Naam
- Plaats, datum

Inleiding

De inleiding is jouw eerste hoofdstuk van je profielwerkstuk en vormt daarom het startpunt van het PWS. In de inleiding beschrijf je als eerste het onderwerp. Dit bestaat uit een aanleiding (waarom kies jij dit onderwerp) en een probleemstelling (welk probleem of vraagstuk wil je graag oplossen). Na de aanleiding en de probleemstelling volgt de onderzoeksvraag, ook wel hoofdvraag genoemd. Hierop geef je antwoord in je PWS door onderzoek te doen. De deelvragen zijn de onderzoeksvragen die je helpen de hoofdvraag te beantwoorden. Je rondt de inleiding af door een korte beschrijving te geven van de onderzoeksopzet.

Doel van de inleiding

Het doel van de inleiding is drieledig:

- Het onderwerp introduceren.
Wat is het doel van de studie en over welk onderwerp gaat het stuk?
- De lezer interesseren.
Zorg ervoor dat je de interesse van de lezer wekt door met heldere voorbeelden uit bijvoorbeeld het dagelijks leven of recente nieuwsberichten te komen.
- De relevantie van de studie aantonen.
Overtuig de lezer van de wetenschappelijke en praktische relevantie.

Onderdelen van de inleiding

Een heldere inleiding bestaat vaak uit de volgende onderdelen:

- Aanleiding
- Theoretische en praktische relevantie van het onderzoek
- Doel van de studie: Hoofd –en deelvragen
- Hypothese(s)
- Korte beschrijving van de onderzoeksopzet

Aanleiding

Elk profielwerkstuk is erop gericht om een onderzoeksvraag te beantwoorden. Een onderzoeksvraag komt vaak voort uit de aanleiding voor je onderzoek: Wat is de aanleiding voor je onderzoek? Dit kan een recent nieuwsbericht zijn of iets wat altijd al je interesse heeft gewekt. Een goed onderwerp is van belang voor het onderzoek en moet dus serieus gekozen worden. Bespreek dit met je mentorcoach, thuis en docenten van de vakken waar je interesse in hebt.

Het kiezen van een onderwerp kan lastig zijn. Een hulpmiddel hierbij kan zijn:

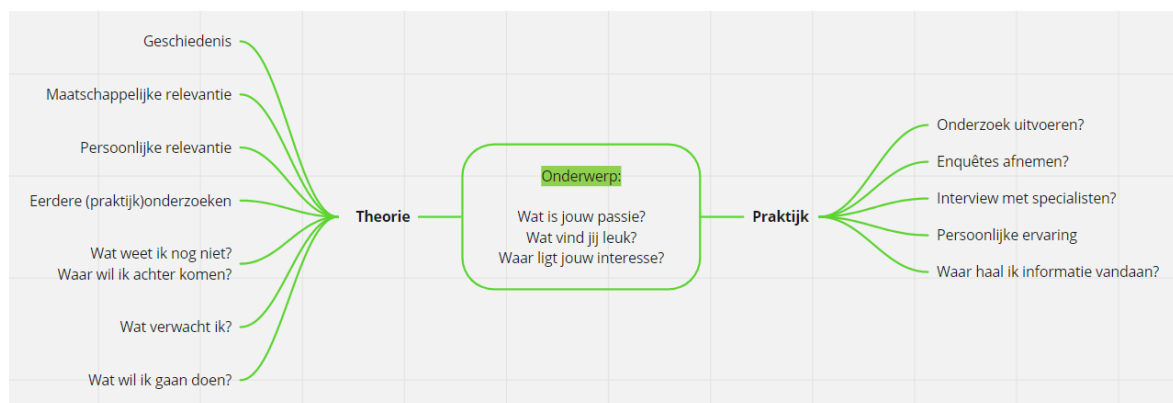
- Een 'brainstorm'.
- Raadplegen van internet.
- Raadplegen van deskundigen (mensen in je omgeving die jou goed kennen of veel weten over het onderwerp).

Een mindmap maak je nadat je er een beetje uit bent wat jouw aanleiding is. Dit is een onderdeel dat je voorlegt aan jouw begeleider(s).

De mindmap verdeel je in twee kanten: de theoriekant en de praktijkkant.

De theoriekant beschrijft de theoretische relevantie van jouw PWS. Hierin benoem je de geschiedenis van je onderwerp, waarom het voor de maatschappij en voor jou relevant is en wat er al eerder onderzocht is. Ben jij de eerste die zo een onderzoek gaat opstarten? Dan heb je een verwachting en een plan dat niemand eerder heeft opgesteld. Is er al eerder onderzoek gedaan naar jouw onderwerp? Geef hier dan aan wat jij in jouw onderzoek verwacht en vergelijk dat met de eerdere onderzoeken.

De praktijkkant van jouw mindmap beschrijft de praktische zaken van jouw onderzoek. Wat ga je doen tijdens dit proces? Ga je zelf een experiment opzetten en uitvoeren op school? Of wil je juist data verzamelen door middel van enquêtes of interviews? Ook jouw persoonlijke ervaringen, of van jouw naasten, zijn altijd een pluspunt. Als laatste denk je hier ook alvast na over de plekken waar jij je bronnen vandaag gaat halen; wetenschappelijke databanken of tijdschriften genieten altijd de voorkeur.

Door een prikkelend onderwerp te kiezen en de context van het onderzoek te beschrijven, wordt de lezer direct aangemoedigd om de rest van je inleiding door te lezen.

Onderzoeksvraag en deelvragen

Formuleren van de hoofdvraag

Zodra je de aanleiding hebt opgesteld kun je starten met het formuleren van een centrale onderzoeksvraag, de hoofdvraag. Deze hoofdvraag is vaak een alomvattende vraag en is niet zomaar te beantwoorden. Je deelt je hoofdvraag op in meerdere deelvragen. Elke deelvraag draagt bij aan het beantwoorden van de hoofdvraag.

Met een of enkele korte zinnen vertel je wat je met je onderzoek te weten wil komen (onderzoeksdoel). Daarna ga je de onderzoeksvraag formuleren. Dit zijn twee verschillende technieken die je hiervoor kunt toepassen:

1. Vragende woorden
Maak een lijst van verschillende vraagwoorden zoals wat, wie, wanneer, waarom, waar, welke, hoe en in hoeverre. Probeer bij elke vraagwoord een of meerdere vragen te bedenken over jouw onderzoeksonderwerp. Denk er niet te lang over na of de vraag al dan niet zinvol is. Die beslissing neem je in een later stadium.
2. Vragenstorm
Benoem verschillende deelaspecten en kernbegrippen van je onderzoeksonderwerp. Kies twee of drie deelaspecten uit.
Formuleer vervolgens in de vorm van een vrije brainstorm zoveel mogelijk vragen die betrekking hebben op twee of drie kernbegrippen en/of deelaspecten.

Nu heb je een uitgebreide lijst met mogelijke onderzoeksvragen. Selecteer hier een onderzoeksvraag uit die het meest geschikt is.

Selectiecriteria

- Je vindt het interessant om een onderzoek te starten aan de hand van deze vraag.
- De beantwoording van de vraag is mogelijk binnen de beschikbare tijd en met de beschikbare middelen.

Richtlijnen voor het formuleren van de onderzoeksvraag

1. Formuleer een open vraag (een vraag waar je geen ja of nee op kunt antwoorden)
2. Formuleer precies en ondubbelzinnig en definieer de kernbegrippen
3. Formuleer neutraal (zonder suggesties en meningen van jezelf)
4. Vraag niet naar de bekende weg
5. Geen foute veronderstellingen opnemen
6. Neem alleen aannames in de vraag op als je deze kunt onderbouwen
7. De antwoorden van de deelvragen moeten leiden tot het antwoord op de hoofdvraag

Deelvragen

Daarna werk je je onderzoeksvraag uit in één hoofdvraag en minimaal 4 deelvragen, met een maximum van 6 deelvragen. Deelvragen delen de hoofdvraag op in kleinere deelonderzoekjes. De antwoorden op de deelvragen dragen bij aan de beantwoording van de hoofdvraag.

Hypothese

Als je in je PWS wilt toetsen of een bepaalde verwachting juist is dan kun je dat doen aan de hand van een hypothese. Een hypothese is kort en bondig geformuleerd en elk kernbegrip in de stelling moet te onderzoeken zijn. Een hypothese geeft geen verklaring. Ook hoeft de hypothese niet te beginnen met "Ik denk". Zonder denken kan je namelijk geen hypothese formuleren.

Voor de hoofdvraag en elke deelvraag stel je ook een hypothese op. Deze hypothesen hoeft je niet uitgebreid te onderbouwen en kan onderbouwd worden op basis van literatuuronderzoek en waargenomen voorbeelden uit de praktijk.

Bij het opstellen van een hypothese dien je rekening te houden met de volgende punten:

1. Vooronderzoek doen

De hypothesen zijn stellingen waarin je eigenlijk al direct antwoord geeft op de achterliggende vraag. Omdat je het antwoord nog niet zeker weet, doe je eerst vooronderzoek. Dit vooronderzoek kan plaatsvinden door middel van literatuuronderzoek dat je gebruikt voor je inleiding en probleemoriëntatie.

2. Toetsen hypothesen

Je stelt hypothesen op om je verwachtingen te toetsen: je gaat na of deze juist of onjuist zijn. Hypothesen kun je toetsen door middel van statistisch onderzoek of literatuuronderzoek.

Een voorbeeld:

Je hebt als onderwerp 'Drinkwater' gekozen. Dit onderwerp heeft betrekking op de sector techniek. Om het onderzoek toe te spitsen heb je de volgende hoofdvraag bedacht:

'Aan welke eisen moet drinkwater in Nederland voldoen?'

Je merkt dat je deze hoofdvraag niet in één keer kunt beantwoorden. Daarvoor is de vraag te groot. Daarom zal je de hoofdvraag moeten opsplitsen in een aantal deelvragen. Een deelvraag heeft betrekking op een onderdeel van de hoofdvraag.

Mogelijke deelvragen aan de hand van het voorbeeld:

- *'Hoe werd drinkwater vroeger gewonnen?'*
- *'Welk effect had het winnen van drinkwater vroeger op de gezondheid van mensen?'*
- *'Hoe wordt drinkwater in Nederland tegenwoordig gewonnen?'*
- *'Hoe wordt drinkwater in Nederland tegenwoordig gezuiverd?'* Etc.

Kort samengevat bestaat het profielwerkstuk uit de volgende onderdelen:

1. Onderwerp.
Waarom kies je voor dit onderwerp, waarom is het belangrijk voor jou?
2. Hoofdvraag.
Welke vraag wil je precies beantwoord hebben over het onderwerp? Welk antwoord verwacht je (hypothese)?
3. Deelvragen.
Welke vragen moeten eerst beantwoord worden, voordat je antwoord kunt geven op de hoofdvraag?
Welk antwoord verwacht je (hypothese)?
Beschrijf de geschiedenis of de geldende theorieën binnen de onderzoeks- en wetenschapswereld.
4. Conclusie.
Wat is het antwoord op de hoofdvraag?

Figuur 1: Basis van het PWS

In de onderstaande figuur vul je jouw onderwerp, onderzoeksvraag en deelvragen in. Deze tabel wordt, naarmate je meer werkt aan je PWS, steeds verder ingevuld. Ook is het een belangrijk onderdeel van je onderzoeksopzet.

Onderwerp	
Onderzoeksvraag	
Deelvraag 1	
Deelvraag 2	
Deelvraag 3	
Deelvraag 4	
Deelvraag 5	
Deelvraag 6	

Onderzoeksopzet

In dit deel van de handleiding gaan we in op het maken van een onderzoeksopzet. Je onderzoeksopzet bepaalt of jouw onderzoek succesvol gaat zijn. Dit zijn onderdelen die je voordat je met het profielwerkstuk begint moet maken en voorlegt aan je begeleider. Voor dit onderdeel krijg je **geen** beoordeling, maar het bepaalt **wel** de haalbaarheid van je onderzoek. Zodra je een '**go**' hebt gekregen van je begeleider kan je aan de slag gaan met jouw profielwerkstuk.

Uit de onderzoeksopzet moet blijken dat je onderzoek valide en betrouwbaar is en dus uitvoerbaar. De onderzoeksopzet is de basis voor het onderzoeksvoorstel, dat hierna beschreven zal worden.

In je onderzoeksopzet formuleer je een onderzoeksvraag en minimaal 4 deelvragen. Er wordt een maximum van 6 deelvragen gehanteerd.

In je onderzoeksopzet staat het volgende:

- Een goed afgebakend onderwerp;
- De hoofdvraag en bijbehorende deelvragen.
De twee bovenstaande onderdelen heb je al af!
- Soort onderzoek: of je kwantitatief en/of kwalitatief onderzoek doet.
- Dataverzameling: of je je veld in gaat om data te verzamelen of maak je gebruik van bestaande data.
- Dataomschrijving: welke data je gaat analyseren.
- Analysemethode: hoe je de data analyseert, ofwel je methode van onderzoek (methodologie).

Maak gebruik van valide, werkbare en haalbare methoden. Houd rekening met de tijd die je krijgt om te werken aan het profielwerkstuk, plan afspraken of experimenten goed in en overleg met jouw begeleider. Je onderzoeksopzet bevat tussen de **500 en 750** woorden.

Met 4 vragen een goede onderzoeksopzet!

Als je de onderstaande vragen beantwoord, ben je al bezig jouw onderzoeksopzet te schrijven.

1. Soort onderzoek – Welk soort onderzoek ga je doen om je vragen te beantwoorden?
 - Kwantitatief (ik ga dingen tellen)
 - Kwalitatief (ik ga dingen gedetailleerd omschrijven)
 - Allebei

Door voor een bepaald soort onderzoeksvraag te kiezen, bepaal je ook meteen welk type onderzoek je gaat doen. Op basis hiervan ga je bepalen of je kwantitatief of kwalitatief onderzoek gaat doen, of allebei.

2. Data verzamelen – Hoe ga je hiervoor data verzamelen?
 - Literatuuronderzoek, veldonderzoek of allebei
 - Een experiment uitvoeren en analyseren
 - Een ontwerp/model maken en analyseren

3. Data omschrijven – Welke data ga je analyseren?

4. Analysemethode – Hoe ga je jouw data analyseren?

Bespreek hier hoe je jouw data wilt gaan analyseren. Hier bespreek je de methode van onderzoek waar je op voortbouwt in je theoretisch kader. Hoe je dit aanpakt hangt af van het soort onderzoek dat je doet. Bespreek dit dan ook goed door met je begeleiders.

Onderzoeksvoorstel

Voordat je het PWS gaat schrijven (en nadat je onderzoeksopzet is goedgekeurd), maak je eerst een onderzoeksvoorstel en deze bespreek je met je begeleider. Je geeft hierin aan wat je wilt gaan onderzoeken. Ook beschrijf je de methoden die je daarvoor wilt gebruiken en de belangrijkste bronnen en referenties die je gaat gebruiken voor je PWS. Jouw onderzoeksvoorstel vormt, samen met jouw onderzoeksopzet, de leidraad van het PWS. Een groot deel van je onderzoeksopzet en je onderzoeksvoorstel ga je na je onderzoek verwerken in de inleiding van het PWS. Een goed begin is het halve werk.

Structuur van het onderzoeksvoorstel:

1. Achtergrondinformatie (zie onderzoeksopzet)
 - Onderwerp
 - Probleemgebied (het 'waarom' en het 'welk probleem')
 - Bestaande literatuur
2. Probleem-, vraag- en doelstelling (zie Figuur 1)
 - Definitie van het probleem
 - Doel van je onderzoek
 - Hoofdvraag
 - Deelvragen
 - Hypothesen
3. Onderzoeksplan en -overzicht
 - Onderzoeksmethoden
 - Hoofdstukken die in je PWS volgen
 - Planning
4. Bronnen
 - De bronnen die je hebt gebruikt voor je inleiding, onderzoeksvoorstel en (deels) het theoretisch kader.

Achtergrondinformatie

Introduceer om te beginnen het onderwerp waar je onderzoek naar wilt doen. Zorg ervoor dat dit onderwerp goed afgebakend is. Vervolgens ga je in op het probleem dat binnen dit onderwerp bestaat en geef je aan wat in de bestaande literatuur hierover al naar voren is gekomen, maar ook welke vragen nog niet beantwoord zijn.

Relevantie van je PWS-onderwerp

Het is belangrijk dat je PWS-onderwerp relevant is. Dit geeft namelijk het nut van je PWS of onderzoek aan. Als het niet relevant is, heeft het geen waarde. Daarnaast moet je ook altijd denken aan zowel de maatschappelijke als de wetenschappelijke relevantie.

Onderwerp, hoofdvraag en deelvragen

Deze onderdelen heb je in je onderzoeksopzet geformuleerd. Tijdens het Go/No-go moment zijn de volgende onderdelen met je begeleiders besproken:

- Onderwerp
- Hoofdvraag
- Deelvragen
- Hypothesen

Indien deze nog niet zijn ingevuld in figuur 1 op **bladzijde 12**, dien je dit nog te doen voordat je verder gaat.

Onderzoeksplan en -overzicht

Als je jouw onderzoeksplan beschrijft ga je in op hoe je onderzoek wilt gaan. Hiermee weten jij en je begeleider hoe je onderzoek aangepakt zal worden – en of je plan haalbaar is binnen de gestelde tijd.

Onderzoeksmethoden

Voordat je aan je onderzoek begint, dien je te weten welke onderzoeksmethoden je gaat gebruiken en hoe je data gaat verzamelen. Op deze manier weet je waar je kunt beginnen. In je onderzoeksvoorstel presenteer je kort welke methoden je beoogt te gebruiken om data te verzamelen en te analyseren. Je hoeft hier niet aan te geven waarom deze bronnen relevant zijn, dat doe je in het theoretische kader dat je per deelvraag gaat beschrijven.

Hoofdstukken in je PWS

Geef kort aan hoe je PWS is opgebouwd: welke hoofdstukken zullen in jouw PWS volgen en op welke volgorde zal dat zijn. Op basis van dit skelet kan je veel makkelijker het PWS typen.

Planning

In je onderzoeksvoorstel presenteer je ook jouw planning aan je begeleiders. Op basis hiervan weten zij wat je gaat doen en of het haalbaar is.

Lengte onderzoeksvoorstel

Het onderzoeksvoorstel is een uitgebreid document. Zoals je hierboven hebt kunnen lezen, bevat het onderzoeksvoorstel veel onderdelen. De lengte van het onderzoeksvoorstel ligt tussen de **1500 en 2000** woorden (dit komt neer op drie tot vijf pagina's).

Literatuurlijst

Een literatuurlijst is een opsomming van alle bronnen die je hebt geraadpleegd voor het schrijven van je profielwerkstuk. Je doet dit ook zodat je niet beschuldigd kunt worden van plagiaat.

Ga je gebruikmaken van toonaangevende tijdschriften of artikelen? Gebruik je voor het zoeken Google Scholar? Zorg ervoor dat je tenminste voldoet aan het raadplegen van minimaal 2 wetenschappelijke bronnen.

Informatievideobronnen

Bekijk onderstaande video voordat je begint aan de literatuurlijst.

https://www.youtube.com/watch?v=8cUC_VZ4-0c.

Zoeken naar bronnen

Om jouw profielwerkstuk kwalitatief goed te maken, is het nodig bronnen te gebruiken, anders dan jouw eigen kennis over het onderwerp. Deze bronnen gaan jou helpen bij het vinden van antwoorden op je hoofdvraag en je deelvragen. Wellicht weet je heel veel van jouw onderwerp, maar in bronnen als boeken, websites, tijdschriften en documentaires, vind je nog meer informatie. Deze bronnen zullen de inhoud van jouw PWS versterken en de betrouwbaarheid vergroten. Bovendien zorg je er met het gebruik – en het vermelden - van goede bronnen voor, dat je bewijst niet alles zelf te hebben verzonnen en dat de lezer kan achterhalen waar jouw informatie vandaan komt. De lezer kan dan zelf op zoek gaan naar deze informatie en aan de hand daarvan inschatten hoe goed en betrouwbaar hij jouw werkstuk vindt. Hieronder een paar tips bij het zoeken naar bronnen:

- Ga naar de bibliotheek. Hier vind je heel veel geschreven literatuur over jouw onderwerp. Vaak hoeft jij je bij boeken of films uit de bibliotheek niet af te vragen of het betrouwbare bronnen zijn. Over het algemeen is alles in een bibliotheek betrouwbare informatie.
- Bezoek documentaire websites en zoek daar op jouw onderwerp.
- Ga op zoek in het archief van een krant. Redacties van kranten hebben de plicht objectieve informatie te verspreiden en zijn daarmee waardevolle bronnen. De check op betrouwbaarheid is dus vaak al gedaan.
- Gebruik wetenschappelijke tijdschriften, zoals National Geographic.
- Interview eens een professional die werkzaam is in een branche binnen jouw onderwerp.
- Gebruik Google Scholar. Dit is een toegankelijk database vol wetenschappelijke artikelen over de meest uiteenlopende onderwerpen.
- Ga terug naar de oorsprong van de bron. Elke betrouwbare bron moet, om plagiaat te voorkomen, een vermelding maken van de bronnen die zijn gebruikt voor het schrijven van het boek of artikel. Wanneer je een bron hebt gevonden en zoekt naar de bronnen die zijn gebruikt, kun je ook die bronnen weer raadplegen. Op die manier kom je steeds verder tot de oorsprong van de bron. Over het algemeen is dit de meest betrouwbare informatie!

Beoordelen van bronnen

Stel jezelf bij elke gevonden bron de volgende vragen ter beoordeling:

- *Is de bron nog up-to-date?* Bronnen zijn vaak tot eeuwen of decennia later terug te vinden in bibliotheken, archieven en op het internet. Dit kan er soms toe leiden dat je een gedateerde bron vindt. Check daarom of de bron redelijk recent is gepubliceerd.
- *Wie is de auteur?* Op websites als Wikipedia kan iedereen artikelen bewerken. Helaas is niet iedereen betrouwbaar en kun je websites als Wikipedia dan ook niet gebruiken voor je PWS. Doe een klein onderzoekje naar de auteurs van je bronnen. Check of zij meer boeken of artikelen hebben gepubliceerd en waar deze zijn gepubliceerd. Dit zegt veel over de betrouwbaarheid van de auteur.
- *Wordt er in de door jou gevonden bron verwezen naar andere bronnen?* Wanneer er niet wordt verwezen naar andere bronnen, kun je ervan uit gaan dat de auteur alles zelf heeft bedacht. Dit is niet altijd even betrouwbaar. Let er daarom op, of er in jouw bronnen wordt verwezen naar andere bronnen.
- *Is de bron wel bedoeld om te informeren?* Als je een PWS maakt, maak je het meest gebruik van boeken of artikelen die zijn bedoeld om te informeren. Bronnen met andere doelen, zoals overtuigen of vermaken, zijn minder geschikt om je informatie uit te halen. Hierin zitten vaak meningen verwerkt in plaats van feiten, of zijn ter vermaak onjuiste feiten geplaatst. Hiermee vervalt natuurlijk de betrouwbaarheid.

Verwerken en vermelden van bronnen in de tekst

Als je de juiste bronnen hebt gevonden en hebt beoordeeld op bruikbaarheid en betrouwbaarheid, is het de kunst jouw bronnen zo goed mogelijk te gebruiken in je PWS. Je kunt een bron op twee manieren verwerken in de tekst:

1. Citeren (letterlijk kopiëren en plakken, of overtypen).
2. Parafaseren (de tekst van de bron omvormen naar jouw eigen woorden).

In beide gevallen ben je verplicht de bron te vermelden, omdat je anders plagiaat pleegt. *“Plagiaat is het presenteren van werk, bedoeld of onbedoeld, als eigen werk terwijl dit afkomstig is van een ander. Plagiaat is dus een schending van het intellectuele eigendom van een ander. Als je plagiaat pleegt, pleeg je fraude en dit is strafbaar.”*¹

Het stuk tekst over plagiaat is geciteerd. Er is hier gebruik gemaakt van de eerste manier van bronverwerking. Als je iets citeert, dus letterlijk overneemt vanuit de bron, zet je dit tussen dubbele aanhalingstekens en voeg je een voetnoot toe (de kleine 1 achter *strafbaar*” en de tekst onderaan deze pagina). Hoe je dit doet, vind je terug in de informatievideobronnen. Met de voetnoot laat je zien dat jij niet de schrijver bent van de bron. Je pleegt dan geen plagiaat en bent dus goed bezig.

Het volgende stuk tekst is geparafraseerd vanuit dezelfde bron. Plagiaat is het stelen van iemands intellectuele eigendom. De schrijver doet voorkomen alsof hij de maker is van het werk, terwijl het oorspronkelijke werk niet door deze schrijver is geschreven. Plagiaat is strafbaar, omdat het een vorm van fraude is.¹

Je ziet, dat als je gebruik maakt van de tweede manier van bronverwerking, namelijk parafaseren, je ook naar de bron kunt verwijzen middels een voetnoot. Ook nu kun je niet worden beschuldigd van het plegen van plagiaat. Het is het mooist als je veel van jouw bronnen parafraseert.

¹ Plagiaat (2020). Wat is plagiaat en hoe kan ik plagiaat voorkomen?
<https://www.scribbr.nl/category/plagiaat/#:~:text=Wat%20is%20plagiaat%20en%20hoe, fraude%20en%20dit%20is%20strafbaar>. Geraadpleegd op 08 oktober 2021.

Literatuurlijst opstellen

Het maken van een literatuurlijst is een flinke klus. Er zitten namelijk best wat haken en ogen aan een literatuurlijst. Daarom is het goed dat je de voorlopige versie maakt voordat je gaat beginnen met het schrijven van je PWS. Het werkt als volgt:

1. Maak onderscheid tussen de verschillende soorten media die je hebt gebruikt. Het is sterk wanneer je verschillende soorten media raadpleegt en niet gebruik maakt van slechts één medium. Voor het PWS mag je de volgende media gebruiken:
 - a. Boeken.
 - b. Websites, mits betrouwbaar, dus bijv. geen Wikipedia.
 - c. Tijdschriften.
 - d. Documentaire.
 - e. Internetvideo.
2. Vermeld elke bron, per medium op de volgende manier:
 - a. **Boek:**
Achternaam auteur, voorletter auteur. (Jaartal publicatie boek). *Titel boek*. Plaats van uitgave: uitgeverij.
 - b. **Websites:**
Achternaam auteur, voorletter auteur. (Jaartal publicatie artikel). Titel artikel. URL. Geraadpleegd op datum.
 - c. **Tijdschriften:**
Achternaam auteur, voorletter auteur. 'Titel artikel'. In: Titel tijdschrift/bundel, datum en jaartal, paginanummers van artikel.
 - d. **Documentaire:**
Achternaam regisseur, voorletter regisseur. (Jaartal). *Titel documentaire*. Plaats van uitgave: naam van filmmaker/filmorganisatie.
 - e. **Internetvideo:**
Naam kanaal. (Datum van plaatsing video). *Titel van video*.
Geraadpleegd op datum, van URL.
3. Zet de bronnen in de literatuurlijst op alfabetische volgorde van achternaam van de maker en maak categorieën van de media die je hebt gebruikt.

Theoretisch kader

In het theoretisch kader geef je de benodigde theoretische achtergrond voor je PWS. Dit betekent dat je de kernbegrippen uit de hoofdvraag nader toelicht door verschillende definities te bespreken en te beargumenteren welke definities jij in je onderzoek zal gebruiken. Vervolgens pas je dezelfde aanpak toe op de kernbegrippen van elke deelvraag. Daarnaast is het theoretisch kader de plek om relevante modellen en/of theorieën te beschrijven. Ook hier is het van belang dat je beargumenteert waarom bepaalde modellen/theorieën geschikter zijn voor jouw onderzoek dan andere modellen.

Het doel van een theoretisch kader

Nadat je de onderzoeksvragen hebt opgesteld, is het van belang om erachter te komen welke theorieën en ideeën er bestaan met betrekking tot je onderwerp.

In je theoretisch kader presenteert je deze informatie, je 'kadert' je onderzoek in. Dit betekent dat het theoretisch kader langzaam maar zeker inzoomt op jouw onderwerp. Hiermee toon je aan dat je kennis hebt van de belangrijkste begrippen, theorieën en modellen die met je onderwerp te maken hebben. De keuze voor bepaalde modellen en definities geeft je onderzoek bovendien richting, omdat je hierop voortbouwt in andere onderzoeksfasen.

Het theoretisch kader vormt zo de wetenschappelijke verantwoording van je onderzoek: je bewijst dat je niet 'zomaar wat doet', maar dat jouw onderzoek wordt gebaseerd op wetenschappelijke theorie.

De inhoud van een theoretisch kader

Zoals gezegd breng je in het theoretisch kader de bestaande theorieën, modellen en/of ideeën met betrekking tot je onderzoek in kaart. Je doet dit door het afbakenen van de belangrijkste begrippen en onderzoeksvragen/hypothesen.

Het theoretisch kader volgt doorgaans op de inleiding. In de inleiding beschrijf je de centrale vraag en deelvragen. Uit deze vragen zijn kernbegrippen af te leiden. Stel dat je hoofdvraag is: "Wat is de invloed van werkdruk op motivatie?", dan zijn je kernbegrippen "werkdruk" en "motivatie". Deze kernbegrippen behoeven meer uitleg.

Ten eerste ga je in op de definities van je kernbegrippen. Wat versta jij in je onderzoek onder de relevante kernbegrippen? Er bestaan bijvoorbeeld verschillende definities van motivatie, opgesteld door verschillende onderzoekers. Het is dan belangrijk dat jij één definitie kiest en beargumenteert waarom deze definitie het beste bij jouw onderzoek past.

Ten tweede ga je in op eerder onderzoek met betrekking tot de verschillen of verbanden die je onderzoekt. Dit kunnen wetenschappelijke artikelen zijn die het verband of verschil al eens hebben onderzocht, of onderzoeksjournalisten die hier een stuk over hebben geschreven. Daarnaast kan je hier relevante modellen en theorieën aanhalen. Vaak zijn er al auteurs geweest die over het verband of verschil hebben nagedacht, en hun verwachtingen hierover in een theorie hebben geformuleerd.

Afhankelijk van je onderwerp of studierichting kan ook een uitgebreide (huidige) stand van zaken op het gebied van je onderzoeksonderwerp in je theoretisch kader thuisshoren. Zoek dus van tevoren goed uit welke verwachtingen jouw begeleider heeft! Een theoriegericht probleem vraagt sneller om een 'stand van zaken' dan een praktijkgericht probleem.

Ook beschrijf je relevante theorieën en modellen met betrekking tot het begrip en beargumenteer je waarom je hier wel of geen gebruik van gaat maken.

Tot slot geef je aan of er samenhang tussen bepaalde begrippen bestaat.

Je kunt de volgende punten behandelen om een goed overzicht te geven:

- Beschrijf welke discussies in de literatuur bestaan over het onderwerp.
- Licht toe welke methoden, theorieën en modellen door de auteurs zijn toegepast. Beargumenteer daarbij steeds waarom een theorie of model wel of niet geschikt is voor je eigen onderzoek.
- Analyseer wat de overeenkomsten en verschillen zijn tussen jouw onderzoek en eerder verschenen studies.
- Leg uit op welke manier jouw onderzoek iets toevoegt aan de kennis die er al is over het onderwerp.

Hoofdstukken en paragrafen

In het theoretisch kader heb je een basis gelegd voor het weergeven van de resultaten in de hoofdstukken. Dit heb je gedaan door de kernbegrippen uit de hoofdvraag en de deelvragen nader toe te lichten met behulp van bestaande (wetenschappelijke) theorie, modellen en definities. Ook heb je een beeld geschetst van de huidige stand van zaken, indien die voor jouw onderwerp van toepassing is.

Hoofdgedeelte

Tussen de inleiding en de conclusie staat het eigenlijke betoog van het verslag: de beantwoording van de afzonderlijke deelvragen en natuurlijk de onderzoeksvraag. Wij noemen dat het 'hoofdgedeelte'. In dit hoofdgedeelte staat alles wat de lezer moet weten om de conclusie te begrijpen en aanvaarden. De opbouw van het hoofdgedeelte wordt bepaald door het onderwerp van het onderzoek, maar houdt de volgorde aan van de deelvragen. Het hoofdgedeelte van je PWS is het langste stuk tekst. Het is daarom raadzaam deze tekst verder in te delen in paragrafen en eventueel sub paragrafen. Ook kun je afzonderlijke stukken tekst van kopjes voorzien. Al deze onderdelen zijn in de inhoudsopgave aan het begin van het werkstuk terug te vinden.

Bespreken van theorie

Hoewel je onderzoek en de resultaten daarvan het belangrijkste onderdeel zijn van je hoofdgedeelte, besteed je vaak ook een aantal pagina's aan het beschrijven van je variabelen en begrippen en het bespreken van verklaringen die je gevonden hebt in de literatuur. Voor deze hoofdstukken en paragrafen, waarvan je de inhoud van websites en uit boeken en artikelen hebt gehaald, is het van belang dat je zoveel mogelijk verschillende bronnen gebruikt. Hoe meer verschillende bronnen je gebruikt hoe betrouwbaarder je informatie. Je zult zien dat bronnen elkaar soms tegen spreken, wat voor jou reden is om na te denken welke bron gelijk heeft. Het kritisch zijn op bronnen en het gebruiken van verschillende bronnen, noemen we *kritisch brongebruik* en zorgt ervoor dat je tekst veel meer diepgang krijgt. Van belang is natuurlijk dat je steeds duidelijk laat zien waar je je informatie gevonden hebt, zie daarvoor het onderdeel "literatuurlijst en bronverwijzingen in de tekst".

En...!

Wees specifiek! Als je zegt [dat 'veel'](#)² respondenten iets vinden, geef dan het aantal om deze uitspraak te onderbouwen.

² Verboden woorden in je scriptie.

<https://www.scribbr.nl/academische-stijlregels/verboden-woorden-in-je-scriptie/> Geraadpleegd op 08 oktober 2021.

Tips

Hieronder geven wij een aantal tips en richtlijnen om je op weg te helpen met het schrijven van je hoofdstukken.

Hoeveel hoofdstukken

Elk hoofdstuk omvat een deelvraag. Het is belangrijk om deze structuur aan te houden, omdat:

- je doelgericht te werk kan gaan;
- je geen zaken door elkaar heen gaat bespreken;
- je de lezers hiermee een structuur en logische opbouw biedt.

Begin hoofdstuk

Schrijf hier welke deelvraag je in dit hoofdstuk bespreekt en geef aan hoe je hoofdstuk gestructureerd is. Je leidt het hoofdstuk dus in. Dit is doorgaans 1 à 2 alinea's lang.

Middenstuk hoofdstuk

Op basis van de deelvragen waarop je antwoord geeft, worden in het middenstuk van elk hoofdstuk verwijzingen gemaakt naar de theorie die ook in jouw theoretisch kader staat; je kan dus prima enkele stukken uit jouw theoretisch kader samenvatten en hiernaar verwijzen in de hoofdstukken per deelvraag. Maak gebruik van sub paragrafen als je een deelvraag hebt die je stapsgewijs hebt beantwoord. Op die manier kun je het hoofdstuk een duidelijke structuur geven.

Je kunt tabellen en grafieken gebruiken om je resultaten overzichtelijk te presenteren.

De resultaten die niet relevant zijn om je deelvragen te beantwoorden horen hier niet thuis. Die plaats je in je bijlagen, daar kun je in de tekst naar verwijzen. Voorbeelden hiervan zijn:

- Een uitgeschreven interview.
- Inge vulde vragenlijsten.

Eind hoofdstuk

Je eindigt het hoofdstuk met een deelconclusie:

- Wat is het antwoord op jouw deelvraag?
- Wordt jouw hypothese op deze deelvraag bevestigd of weerlegd?

Lengte

Uit hoeveel bladzijden een hoofdstuk bestaat en hoeveel paragrafen een hoofdstuk bevat bespreek je met je begeleiders.

Conclusie en discussie

De conclusie en discussie zijn de hoofdstukken waarin je inhoudelijk ingaat op de resultaten. Hieronder worden beide onderdelen nader toegelicht.

Conclusie

Het doel van een conclusie is om je centrale onderzoeksvraag te beantwoorden. Je gaat nog niet in op waarom de resultaten zijn wat ze zijn, maar je trekt een verband tussen de resultaten, jouw hoofdvraag en deelvragen en de bijbehorende hypothesen. Je begint je conclusie met een inleidende alinea waarin je de hoofdvraag van je PWS herhaalt.

Vervolgens presenteer je de deelvragen en deelconclusies die je trekt op basis van de resultaten van je onderzoek. Je geeft hierbij ook aan of de hypothesen die je van tevoren hebt opgesteld, door jouw onderzoek worden bevestigd of worden weerlegd.

Tot slot beantwoord je op basis van jouw onderzoek de hoofdvraag. Leg daarbij duidelijk uit hoe je tot deze conclusie bent gekomen; maak gebruik van je deelvragen om aan te tonen hoe zij antwoord geven op de hoofdvraag. Zorg ervoor dat de belangrijkste conclusies in een lopende tekst worden getypt. Ook geef je hier aan welke hypothesen jij hebt opgesteld aan het begin van dit proces, en of jouw onderzoek de hypothesen bevestigt of weerlegt.

Eindig je conclusie met een duidelijk afsluiter waarin je een laatste keer kort samenvat wat het antwoord op je hoofdvraag was en of dit antwoord jouw hypothese bevestigt of weerlegt.

Discussie

De discussie is een apart hoofdstuk dat direct na de conclusie komt, waarin je met een kritische blik naar je eigen onderzoek en resultaten kijkt. In de discussie van je PWS ga je in op de conclusies van je onderzoek, interpreteer je de resultaten en bespreek je de beperkingen van je onderzoek.

Hoe ziet de discussie eruit?

In de discussie schrijf je meer interpretatief en kleurend over de resultaten dan in de conclusie van je scriptie. Waar je het in de conclusie bondig hield, ga je er in de discussie dieper op in; hoe komt het dat je deze resultaten hebt verkregen?

In de discussie evalueer je jouw onderzoek, dat betekent dat je:

- Verwachtingen en mogelijke oorzaken en gevolgen van de resultaten bespreekt, oftewel je interpreteert de resultaten;
- Eventuele beperkingen van jouw onderzoek presenteert;
- Suggesties doet voor vervolgonderzoek.

Interpreteren van resultaten

Begin de discussie van je PWS met de validiteit van je onderzoeksopzet. Daarna bespreek je de resultaten en geef je aan of ze overeenkomen met je verwachtingen. Je gaat in dit onderdeel verklaringen geven voor het wel of niet uitkomen van deze verwachtingen.

Deze verklaringen kunnen uit literatuur/artikelen komen, maar mogen ook gebaseerd zijn op je eigen gezonde verstand of het gezonde verstand van betrouwbare (onderzoeks)journalisten. In ieder geval beschrijf je hoe jouw resultaten samenhangen met het kader dat je eerder hebt geschetst.

Laat ook zien hoe de bevindingen nieuwe of andere inzichten geven in hetgeen dat al bekend was. Werk alle mogelijkheden uit: wat heb je nou precies aangetoond?

Beperkingen van je onderzoek

Beperkingen, limitations in het Engels, van je onderzoek presenteer je in een nieuwe paragraaf binnen de discussie. Beschrijf welke opmerkingen je kunt maken op basis van de resultaten van het onderzoek. Deze opmerkingen mogen een adviserend tintje hebben.

Mochten er enkele kanttekeningen geplaatst kunnen worden bij het onderzoek, of had je last van bepaalde beperkingen, dan kunnen deze ook een verklaring zijn voor de verkregen resultaten. Benoem deze, maar leg hierbij ook uit hoe dit in toekomstig onderzoek verbeterd kan worden.

Suggesties voor vervolgonderzoek

De discussie eindigt met een paragraaf met suggesties voor eventueel vervolgonderzoek. In deze aanbevelingen voor vervolgonderzoek geef je aan hoe andere onderzoekers kunnen voortbouwen op jouw onderzoek. Schrijf niets in de zin van “er zal nog veel onderzoek nodig zijn”. Geef concrete suggesties voor een losstaande vervolgstudie naar aanleiding van jouw onderzoek.

Taal

Het profielwerkstuk moet in goed Nederlands en in je eigen woorden zijn geschreven. Het verslag bevat geen spelfouten. Het zijn goedlopende zinnen. De interpunctie draagt bij tot vlot tekstbegrip. Het gebruikte vocabulaire in het verslag is rijk en gevarieerd. Het eigen onderzoek is in de verleden tijd geschreven. Laat je werk nalezen door je moeder/vader/oom/goede vriend/goede vriendin op taal en spelfouten. Schaam je er niet voor! De grootste wetenschappers en beroemdste schrijvers laten het werk ook door hun moeder proeflezen. Zij zien namelijk dingen waar je zelf overheen hebt gekeken en stellen andere vragen.

De presentatie

Als kroon op je werk geef je een presentatie over het profielwerkstuk. Je vertelt over je onderzoeksvraag, je onderzoeksopzet, de inhoud van je onderzoek en je belangrijkste bevindingen. Je reflecteert op het verloop van het werk en de resultaten. Je vertelt welke conclusies je hebt getrokken en wat je ervan hebt geleerd. Het is belangrijk om goed met elkaar af te stemmen wie wat wanneer gaat vertellen. Je mag zelf een presentatievorm kiezen: een Prezi, een PowerPoint, een poster, et cetera.

Tips presentatie:

Gebruik PowerPoint of Prezi, filmpjes, foto's, grafieken, enz.

- Controleer vóór je presentatie of alles klopt en of het werkt.
- Praat tegen het publiek en kijk alleen maar af en toe op je visuele hulpmiddelen.
- Oefenen, oefenen. Hoe vaker je spreekt, hoe makkelijker het gaat.
- Kijk hoe je spreekt. Oefen voor de spiegel.
- Straal energie en enthousiasme uit. Kijk niet chagrijnig.
- Begroet áltijd eerst je publiek en stel jezelf voor.
- Sta rechtop, ontspan je schouders, houd je hoofd recht.
- Zet je voeten stevig op de grond, buig je knieën een klein beetje
- Houd je handen in het zicht, niet in je zakken of achter je rug. Ga niet de hele tijd aan je haar frunniken.
- Kijk je publiek aan.
- Praat niet te snel: haal adem voor je aan een nieuwe alinea begint.
- Heel moeilijk: probeer stiltes in te bouwen!

Heb je een andere vorm gekozen dan het onderzoeksverslag, dan is de presentatie vaak anders. Heb je een toneelstuk geschreven dan voer je dat natuurlijk op, heb je muziek geschreven dan voer je dat uit, enzovoorts.

De planning

Hieronder vinden jullie de planning voor het PWS-traject. We starten na de herfstvakantie met het PWS. In de eerste weken richten jullie je op de start van het PWS; welk onderwerp zou je graag willen onderzoeken en in welke richting wil je dit gaan doen? Na SE-week 4 stel je een onderzoeksvraag op met behulp van je begeleider(s). Hierna werk je toe naar het schrijven van een onderzoeksopzet en een onderzoeksvoorstel.

Na de kerstvakantie beginnen jullie met het schrijven van het Theoretisch Kader. Daar trekken we meerdere weken voor uit, waarbij jullie rondom de voorjaarsvakantie ook al starten met het beantwoorden van één of meer deelvragen.

Na SE-week 5 werken jullie twee weken lang in een PWS-blok aan jullie onderzoek; het PWS-blok wordt geroosterd volgens jullie normale lessenrooster, waarbij je op school de tijd en gelegenheid krijgt om het PWS af te maken.

Weeknummer	Dag	Havo
43		
44		1 Start Apollo PWS-uur
45		Onderwerp vaststellen: Mindmap maken. Vervolgstudies in kaart brengen.
46		Go/No go moment 1: Onderwerp en Onderzoeksvraag af. 3 Vakbegeleider gekozen.
47	SE-week 4	
48		4 Deelvragen opstellen
49		Go/No go moment 2: Onderzoeksofzet af: Onderzoeksvraag en deelvragen af. Soort onderzoek en manier van data verzamelen.
50		Feedback verwerken. Vorbereiden 6 Onderzoeksofzet
51		Go/No go moment 3: 7 Onderzoeksvoorstel af
52	Kerstvakantie	
1	Kerstvakantie	
2		Werken aan het PWS: 8 Theoretisch kader opstellen
3		Werken aan het PWS: 9 Theoretisch kader opstellen
4		Werken aan het PWS: 10 Theoretisch kader opstellen
5		Werken aan het PWS: 11 Theoretisch kader opstellen
6		Werken aan het PWS: Theoretisch kader opstellen 12 Deelvragen beantwoorden
7		Werken aan het PWS: Theoretisch kader opstellen 13 Deelvragen beantwoorden
8	Voorjaarsvakantie	
9		Werken aan het PWS: Theoretisch kader opstellen 14 Deelvragen beantwoorden
10	SE-week 5	
11		PWS-blok
12		PWS-blok
13		PWS-presentaties

Prijzen

Het Profielwerkstuk is een onderzoek waar veel tijd en inzet in gaat zitten. Wij vinden het daarom ook vanzelfsprekend om hieraan prijzen te koppelen. De jury bestaat uit een lid van de schoolleiding, een lid uit de leerlingenraad en een docent uit die lesgeeft aan de bovenbouw Havo.

Elk PWS maakt kans op twee prijzen. Vanuit school stellen wij twee prijzen op:

1. Het PWS dat de hoogste beoordeling heeft behaald.

Uit de vijf best beoordeelde Profielwerkstukken wordt één PWS uitgekozen door de jury.

De deadline voor het aanleveren van het PWS, 25 maart 2022, geldt ook voor deze prijs. De bekendmaking vindt plaats voorafgaand aan de diploma-uitreiking.

2. Het meest creatieve PWS.

Op basis van de Profielwerkstukken en de presentaties zal de jury één PWS eruit lichten die zij beoordelen als het meest creatief. Dit kan op basis van het onderwerp, het onderzoek en de presentatie bepaald worden.

Ook geven we jullie de kans om prijzen het Rijksmuseum te winnen:

[Het Rijksmuseum](#)

Zit jij in je laatste jaar van de middelbare school (VMBO, HAVO of VWO)? Stuur jouw profielwerkstuk op en maak kans op €1500 en een traineeship! Het maakt niet uit vanuit welk profiel of vak je het werkstuk schrijft, onderwerpen met een link naar het Rijksmuseum zijn er genoeg. Inzenden kan vanaf december 2021.